

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

КОУЧИНГ В ОСВІТІ

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова, вибіркова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта,
(назва програми)

Спеціальність 013 Початкова освіта
(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Піц І.І. доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, канд. пед. наук, доцент

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=11

Контактний тел. 0990271478

E-mail: i.pits@chnu.edu.ua

Консультації Очні консультації: вівторок 14.00-15.00
Онлайн-консультації: середа 14.00-15.00

1. Анотація дисципліни.

Програма вивчення варіативної дисципліни «Коучинг в освіті» належить до циклу дисциплін професійної підготовки вчителя початкових класів. Предметом її вивчення є техніки та інструменти педагогічного коучингу й використання у професійній діяльності

2.

2.1. Мета навчальної дисципліни: ознайомлення з теоретичними основами, методами та техніками педагогічного коучингу, формування навиків побудови ефективних партнерських коучингових відносин у суб'єкт-суб'єктній взаємодії. Це допоможе їм самостійно обирати техніки педагогічного коучингу і досягати успішних результатів у професійній діяльності та покращувати якість життя.

2.2. Завдання навчальної дисципліни «Коучинг в освіті»:

- ознайомлення з теоретичними основами коучингу;
- формування навиків побудови ефективних партнерських коучингових відносин та здатності до творчого пошуку напрямів удосконалення професійної діяльності;
- ознайомити з основними категоріями та моделями педагогічного коучингу;
- формування цілісної системи знань про техніки та інструменти педагогічного коучингу;
- ознайомлення зі стилями, стратегіями та технологіями коучингу в освіті;
- вивчення принципів коучингової компетентності;
- вироблення у майбутніх педагогів, на основі засвоєного матеріалу, комплексу педагогічних умінь та навичок відповідно до потреб сучасної закладів освіти;
- розвиток фахової коучингової компетентності освіти.

3. Пререквізити. «Психофізіологія дітей дошкільного та молодшого шкільного віку», «Психологія загальна та вікова», «Педагогічна психологія», «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку», «Дидактика», «Педагогічні технології у початковій школі», «Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя», «Педагогіка партнерства та лідерства».

4.

4.1. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Індекс у матриці ОПП	Програмні компетентності
ЗК-3	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
ЗК-4	Здатність працювати в команді
ЗК-5	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК-6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК-7	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо
ЗК-8	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
СК-2	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності
СК-4	Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність
СК-6	Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій

СК-8	Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти
СК-12	Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи

4.2. Результати навчання

Індекс у матриці ОПП	Результати навчання
ПР-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах
ПР-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі
ПР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання
ПР-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування
ПР-09	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи
ПР-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування
ПР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп

4.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні оволодіти наступними **компетентностями**.

Знати:

- теоретичні основи, техніки та моделі педагогічного коучингу; організаційно-педагогічні умови використання методик педагогічного коучингу; діагностувальні техніки; алгоритми прийняття ефективних рішень; базові моделі коучингової взаємодії;
- послідовність проведення педагогічних коуч-сесій; структуру й принципи використання коучингових інструментів; визначати елементи моделі коучингової взаємодії.

Вміти:

- обирати індивідуально-орієнтовні техніки педагогічного коучингу у суб'єкт-суб'єктній взаємодії, створювати організаційно-педагогічні умови розвитку комунікативних навиків; сприяти ефективному соціальному діалогу у партнерській взаємодії;
- дотримуватись правил коучингової етики; поєднувати технологічність професійної діяльності з особистісною, соціальною цінністю; швидко адаптуватися до умов

праці; планувати довгострокові програми розвитку професійної компетентності суб'єктів партнерської взаємодії.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	5	150	15	15	15	-	105	-	залік
Заочна	4	8	5	150	10	-	-	-	140	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	п	ін	с.р		го	л	с	п	ін	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми занять	Змістовий модуль 1												
	Коучинг як інноваційна освітня технологія												
<i>Тема 1.</i> Сутність поняття і принципи коучингу	20	2	2	2	-	14	20	1	-	-	-	19	
<i>Тема 2.</i> Професійні стандарти коучингу	20	2	2	2	-	14	20	1	-	-	-	19	
<i>Тема 3.</i> Складові професійної компетентності педагога-коуча	20	2	2	2	-	14	20	1	-	-	-	19	
Разом за ЗМ1	60	6	6	6	-	42	60	3	-	-	-	57	
Теми занять	Змістовий модуль 2												
	Техніки та інструменти педагогічного коучингу												
<i>Тема 4.</i> Діагностичне моделювання у педагогічному коучингу	20	2	2	2	-	14	20	1	-	-	-	19	
<i>Тема 5.</i> Основні відмінності, переваги і зони ризику впровадження педагогічного коучингу у розвиток організаційної культури суб'єктів взаємодії. Базові моделі коучингової взаємодії	20	2	2	2	-	14	20	2	-	-	-	18	
<i>Тема 6.</i> Розроблення і дотримання ефективного плану досягнення результатів у коучинговій взаємодії	20	2	2	2	-	14	20	2	-	-	-	18	
<i>Тема 7.</i> Інструменти коучингу	30	3	3	3	-	21	30	2	-	-	-	28	
Разом за ЗМ2	90	9	9	9	-	63	90	7	-	-	-	83	
Усього годин	150	15	15	15	-	105	150	10	-	-	-	140	

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Зміст завдань для самостійної роботи
1.	Історичні передумови виникнення освітнього коучингу
2.	Основні технології коучингу в освіті
3.	Сутність понять «коучинг в освіті»
4.	Реалізація освітніх стратегій в контексті дії Закону України «Про освіту»
5.	Поняття «зона комфорту» в коучингу
6.	Історія виникнення і розвитку коучингу
7.	Завдання і принципи коучингу
8.	Основи педагогічного коучингу
9.	Сучасні коучингові підходи в освіті
10.	Умови активізації участі педагогів в коучинговій діяльності
11.	Основні поняття та терміни коучингу
12.	Види коучингу
13.	Техніки що використовуються в коучингу
14.	Коучинг в освіті як інноваційна технологія
15.	Метод мозкової атаки
16.	Професійний мозковий штурм
17.	Коучинг як особистісно-розвивальна технологія
18.	Інструменти коучингу в сучасній професійній освіті
19.	Техніки та інструменти педагогічного коучингу

6. Методи та технології навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Коучинг в освіті» передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання:

- словесні методи: лекція-візуалізація, проблемна лекція, евристична бесіда, сторітелінг, навчальна дискусія, диспут, доповідь в публіцистичному та науково-популярному стилях;
- практичні методи: семінари, пояснення, розповідь, бесіда, практичні заняття з моделюванням професійних ситуацій; майстер-клас (із запрошеними викладачами); навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; включене спостереження (під час відвідування занять викладачів кафедри педагогіки і професійної освіти);
- наочні методи (мультимедійна презентація, (Power Point – презентація), в якості унаочнення питань з інноваційно-освітнього менеджменту);
- робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами (самостійне опрацювання додаткової науково-методичної літератури, відвідування безкоштовних вебінарів на платформах «НаУрок», «Всеосвіта» та «Освіторія», опрацювання додаткових відеоматеріалів та фрагментів наукових текстів у відповідному розділі курсу в moodle);
- інтерактивні методи навчання;
- індивідуальна науково-дослідна робота: складання портфоліо, реалізація навчально-наукових проєктів, написання наукових статей.

7. Система контролю та оцінювання

7.1. Види та форми контролю

Форми контролю студента на семінарських заняттях:

- опитування (бліцопитування) та перевірка (вибіркова або фронтальна) теоретичних знань та практичних навичок;
- тестовий контроль;
- письмові роботи;
- написання індивідуальних проєктів, виконання творчих завдань, їх захист;
- диспути (проводяться в кінці вивчення окремих модулів курсу)

При розробці семінарських та практичних занять особливу увагу приділено формуванню пізнавальної активності студентів, прищепленню зацікавленості психолого-

педагогічною проблематикою, формуванню вмінь та навичок порівнювати та роз'яснювати взаємозв'язки між психолого-педагогічними явищами та фактами.

Творчі завдання, що супроводжують усі семінарські та практичні заняття, спрямовані на активне залучення студентів до індивідуальної та групової пошукової роботи.

Поточний та проміжний контроль: виконання контрольних завдань з окремих тем, виконання тестових завдань, перевірка виконання самостійної роботи, оцінка практичних вмінь і навичок (здійснюється за допомогою контрольних питань як в усній, так і в письмовій формі).

Формами підсумкового контролю є залік.

7.2. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Коучинг в освіті» є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати, доповіді;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7.3. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти із дисципліни «Коучинг в освіті» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу, бали за виконання ІНДЗ.

При оцінюванні знань, умінь і навичок студентів враховується:

- 1) наявність і характер засвоєння психологічних знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань з соціальної психології (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень оволодіння відомими прийомами аналізу психологічних фактів, сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;
- 5) якість виконання самостійної навчальної роботи (зовнішнє оформлення, своєчасність виконання, ретельність тощо).

7.4. Критерії оцінювання роботи студента на семінарах.

Контроль під час аудиторних занять, проводиться систематично з метою з'ясування рівня розуміння, засвоєння та оволодіння навчальним матеріалом студентами на занятті. Основними формами проведення даного виду контролю є усне опитування теоретичного матеріалу (допуск до лабораторних робіт), виконання та захист лабораторних робіт.

На семінарському та практичному заняттях оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;

- підібрана інформація щодо соціально-психологічних проблем, новин вітчизняного/зарубіжного літератури;
- вирішення практичних ситуацій
- реферативні виступи, презентації тощо.
- письмові завдання

Критеріями оцінки роботи студента на семінарах при усних відповідях є:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

При виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність;
- логічна послідовність;
- вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

7.5. Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Контроль самостійної роботи студентів передбачає оцінювання підготовки до практичних занять, опрацювання основних та додаткових джерел інформації, оцінювання презентацій та творчих завдань.

Кількість балів за роботу під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких критеріїв:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- 2 бали – максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання одного завдання для самостійної роботи.

Окремі види самостійної роботи, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

7.6. Модульний контроль та критерії його оцінювання

Вивчення кожного змістового модуля навчальної програми закінчується модульною контрольною роботою, яка являє собою набір тестових та творчих завдань.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль є підсумком певного етапу вивчення дисципліни та здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль з соціальної психології проводиться згідно з тематичним планом у вигляді тестових завдань. Блок тестових запитань до кожного модуля містить 25 запитань. За кожен правильну відповідь виставляється 1 бал. Загальна кількість балів множиться на коефіцієнт 0,2. Максимальна оцінка за виконання однієї модульної роботи – 5 балів.

7.7. Критерії підсумкового контролю

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється з даної навчальної дисципліни у формі заліку.

На підсумковий семестровий контроль виносяться тестові завдання 2-х рівнів, що включають завдання із запропонованими варіантами відповідей, ситуаційні завдання. Такі завдання передбачають перевірку розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу

з курсу «Коучинг в освіті» в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей в результаті опанування навчальною дисципліною.

Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 40 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Тестові завдання складаються з двох рівнів завдань: перший рівень – завдання 1 – 30; другий рівень – завдання 31 – 32. Завдання 1 – 30 містять по чотири варіанти відповідей, серед яких лише одна правильна. Кожна правильна відповідь оцінюється 1 балом. Максимальна кількість балів на даному рівні – 30.

Завдання 31 – 32 на встановлення відповідності. Необхідно поєднати по чотири пари в кожному завданні. Завдання оцінюються 5 балами. Максимальна кількість балів на даному рівні – 10.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може одержати за виконану роботу з даної навчальної дисципліни – 40 балів. Якщо отриманий результат є числом у вигляді десяткового дробу, то він коректується методом математичного округлення до найближчого цілого.

Розрахунок підсумкової оцінки за дисципліну здійснюється таким чином: ПО (100 б.) = ЗМ1 (25 б.) + ЗМ2 (35 б.) + КПМ (40 б.).

Розподіл балів за змістовими модулями

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота, ІНДЗ, модуль-контроль)					Кількість балів (екзамен)	Заг. к-ть балів
Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	МК			
6	7	7	5			
Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	МК		
7	7	8	8	5		

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання максимальною за виконану роботу з даної навчальної дисципліни є кількість балів – 40. Набрана кількість балів помножить на коефіцієнт 2,5, тим самим здобута рейтингова оцінка переводиться у 100-бальну систему. Якщо отриманий результат є числом у вигляді десяткового дробу, то він коректується методом математичного округлення до найближчого цілого.

7. Рекомендована література

7.1. Основна

- Борова Т. А. Теоретичні і методичні засади адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу / Т. А. Борова: дис. на здобуття доктора пед. наук зі спец. 13.00.06 – теорія та методика управління освітою. К., 2016. С.170-234.
- Братко М. Академічний коучинг: зміст, поняття та сутність діяльності. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2022. № 37 (1). С. 6-14.
- Використання коучингу в системі вищої освіти України / О.О.Нежинська, В.М.Тименко // Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць Ун-ту менедж. освіти НАПН України; редкол.: О.Л.Ануфрієва [та ін.]; голов.ред. В.В.Олійник. К.: АТОПОЛ ГРУП, 2017. Вип. 15(28). С.236–245.
- Коучинг об'єднує професійних коучів в Україні. URL: <http://www.icf-ukraine.org/>. Назва з екрана. Дата перегляду: 11.04. 2022
- Нежинська О.О. Основи коучингу : навчальний посібник. Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2022. 220с.
- Основи коучингу: навчальний посібник / О.О.Нежинська, В.М.Тименко. Київ; Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2020. 224с.
- Педагогічний коучинг: навч.-метод. посіб./ Т. Ю. Чернова, І. С. Голіяд, О. А. Тіщук // [за заг. ред. Д.Е. Кільдерова]. Київ, 2016. 166 с.
- Цуранова О., Татаринцева Ю., Бившева Т., Погода О. Методичні рекомендації щодо впровадження технології коучингу в освіті. *Acta Paedagogica Volynienses*. – 2021. – № 6. – С. 108-114.

7.3. Додаткова література

1. Бородієнко, О. В., & Музичко, Л. В. Методологічні засади використання інструментів коучингу в сучасній професійній освіті. *Молодий вчений*. 2014. № 2. С. 22-25.
2. Горук Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2015/11_1/15.pdf
3. Горук, Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2015. № 11 (1). С. 99-104.
4. Дацун О., Главінська О. Особливості використання коучингових асоціативних карт в арттерапії. *Вісник національного авіаційного університету: збірник наукових праць: Педагогіка. Психологія*. 2020. №20. С. 74-80.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Редакція від 13.03.2016 р.) URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Закон України «Про освіту» (2017) Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/download.htm
7. Закон України «Про позашкільну освіту» (Редакція від 01.01.2016 р.) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
8. Зеленська Л. Д., Балацінова А. Д. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення дисципліни «Супервізія і коучинг в освіті» : (для здобувачів другого (магістер.) рівня вищ. освіти). Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : [б. в.], 2022.– 40 с.
9. Концепція Нової української школи URL: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf>
10. Коучинг – інструмент особистого і професійного розвитку URL: <http://www.lifecoach.com.ua/>
11. Коучинг URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B3>
12. Освітній проєкт «Сила всередині». URL: <http://bisgame.top/> Дата перегляду: 11.04. 2022
13. Романова С. М. Коучинг яє нова технологія в професійній освіті. *Вісник національного авіаційного університету: збірник наукових праць: Педагогіка. Психологія*. 2020. №20. С. 83-87.
14. Слободянюк Н.О. Викладач ВНЗ як коуч. *Економіка і управління в умовах глобалізації*. Кривий ріг, 2015. URL: <http://donnuet.edu.ua/uploads/files/konf/IK2015.pdf#page=93>
15. Чернова Т. Коучинг в освіті: цінності воєнного та повоєнного періодів. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта і виховання в умовах війни та перспективи»*. С. 134-137. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/38270/Chernova.pdf?sequence=1>
16. Шевчук С. П., Шевчук О. С. Коучинг як метод навчання студентів у контексті реформування вищої освіти України. *Наукові праці. Педагогіка*. 2016. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2016/269-257-10.pdf>
17. Школа лідерства «I am leader» – URL: <http://sites.google.com/> Назва з екрана. Дата перегляду: 11.04. 2022